Discussienota commissie

Commissie Samenleving 11 januari 2021	**Afdeling en opsteller** directie/B. van Zuthem **Portefeuille** J.W. Wiggers **Programma** Bestuur
Agendapunt 8.	**Onderwerp** Democratische vernieuwing: visie participatie

De commissie geeft als advies:

- Uw opvattingen over bijgaande visie participatie inclusief de genoemde uitgangspunten, waarna wij die zullen meegeven aan de Rekenkamercommissie.

Inleiding

Al geruime bestaat er de behoefte aan een gemeentelijke visie op participatie.
Deze behoefte volgt onder andere uit:

- Verzoeken van en toezeggingen aan de gemeenteraad om met een kaderstellend document te komen;
- Schriftelijke vragen vanuit de gemeenteraad over inwonersparticipatie;
- De zoektocht van de (raads)werkgroep democratische verbinding;
- Het collegeprogramma 'Samen duurzaam verbinden', waarin ons college expliciet spreekt over 'dat groepen inwoners of ondernemers bij ons een luisterend oor vinden.'
- Behoefte aan uitgangspunten bij de ambtelijke organisatie met betrekking tot het inrichten van een concreet participatietraject;
- Vervolg op evaluatie participatietrajecten door de trainees;
- Recent: de opdracht van de raad aan de Rekenkamercommissie om onderzoek te doen naar inwonersparticipatie.

Hieruit blijkt dat op alle gemeentelijke niveaus het onderwerp speelt. Deze ontwikkelingen hebben geleid tot de behoefte aan een paraplu, die richting geeft aan ons handelen (rolneming en attitude) en het inrichten van participatietrajecten.

Bevoegdheid / Juridisch kader

Het vaststellen van kaders volgt uit artikel 147 Gemeentewet en is belegd bij de gemeenteraad.
Het voorbereiden van raadsbesluiten is krachten artikel 160 Gemeentewet een aangelegenheid van uw college.

Eerdere besluitvorming en kaders

n.v.t.

Argumenten

1.1. Visie bevat een heldere begrenzing en concrete uitgangspunten

Bijgevoegd visie wil met het concreet benoemen van heldere uitgangspunten richting geven aan participatie. Die uitgangspunten vallen uiteen in 3 rubrieken.

Ten eerste: een ordening. De visie begint met een verkenning en definities. Geconstateerd wordt dat ook in bestuurlijk Heerde de beelden uiteenlopen: de één spreekt over democratische vernieuwing maar bedoeld inwonersparticipatie, de ander heeft het over de rol van inwoners bij raadsvergaderingen. Ook zijn er verschillende beelden over de toepassing van participatie: alleen bij beleidsvorming of juist in de beleidsuitvoering.

Ten tweede moet worden geconstateerd dat de inrichting van een participatietraject niet te vangen is in een uniforme structuur of format. Per traject is sprake van maatwerk: wat willen we met participatie bereiken? Wie betrekken we? Wat leggen we voor? Hoe richten we het proces in? Daarom worden in deze visie uitgangspunten voorgesteld om voorafgaand aan een participatietraject een heldere afweging te maken of een onderwerp zich leent voor participatie en zo ja, hoe we het gaan inrichten.

Tot slot wordt stilgestaan bij wat participatie van ons (medewerkers en bestuurders) vraagt. Dan gaat het over de gewenste rolneming en houding van medewerkers en bestuurders rondom participatietrajecten. Ook hieromtrent noemt de visie een aantal uitgangspunten

De visie kan worden samengevat rondom de volgende uitgangspunten:

<u>Uitgangspunt 1</u>: we richten ons in deze visievorming over democratische vernieuwing specifiek op inwonersparticipatie

<u>Uitgangspunt 2</u>: inwonersparticipatie omvat voor ons zowel burgerparticipatie als overheidsparticipatie.

<u>Uitgangspunt 3</u>:

- *We zien inwonersparticipatie als maatwerk dat per geval een zorgvuldige afweging vraagt.*
- *We willen voorafgaand aan een potentieel participatietraject via een startdocument stil staan bij het:*
  - *Waarom: wat zijn redenen?*
  - *Wat: waar gaat het om? Welk niveau (overleg, consultatie, zeggenschap) cq. welke ruimte is er voor de deelnemers?*
  - *Wie: welke doelgroepen worden betrokken en uitgenodigd?*
  - *Hoe: hoe zien proces en methodiek (analoog of digitaal) eruit? Hoe gaan we het traject inrichten?*
- *Het is het bestuursorgaan dat uiteindelijk de beslissing neemt, aan wie deze vragen worden voorgelegd;*

<u>Uitgangspunt 4</u>: inwonersparticipatie ondersteunt en stimuleert de noodzakelijke geachte samenwerking en gezamenlijkheid tussen gemeente en inwoners.

<u>Uitgangspunt 5</u>: we staan open, stimuleren en geven ruim baan aan initiatieven uit de samenleving (overheidsparticipatie);

<u>Uitgangspunt 6</u>: we streven naar het optimaal betrekken van inwoners bij onze opgaven (burgerparticipatie)

Uitgangspunt 7: we zien het opbouwen en onderhouden van een relatie met de inwoners als randvoorwaarde voor inwonersparticipatie.

Uitgangspunt 8: inwonersparticipatie vereist een omkering van de rolneming, sturing en gedrag van bestuurders en medewerkers; we zetten hierop in: zowel bestuur als organisatie.

Uitgangspunt 9: we hanteren de vier aangrijpingspunten als de basis voor de gewenste bestuurlijke rolneming, sturing en gedrag bij inwonersparticipatie.

Kanttekeningen

1.1. Procesmatige en inhoudelijke afstemming met het traject van de Rekenkamercommissie is gewenst
Het lopende onderzoek van de Rekenkamercommissie en onderhavige visiedocument hebben inhoudelijk sterke raakvlakken. Het zou zeer ongewenst zijn, indien beide trajecten elkaar inhoudelijk en procesmatig gaan tegenwerken. Vandaar dat met de voorzitter van de Rekenkamercommissie is afgesproken in nauwe samenspraak met elkaar de vervolgstappen te zetten.

Wij hebben ingestemd met voorliggend visiedocument. Door nu deze visie aan uw commissie voor te leggen en u te verzoeken hierop uw opvattingen te geven, geeft u aan de Rekenkamercommissie richting in de wijze waarop zij haar onderzoeksopdracht verder kan inkleuren.
Na het verschijnen van het onderzoeksrapport zullen wij bezien in hoeverre er aanleiding is om onze visie inhoudelijk aan te passen waarna wij de visie ter vaststelling aan uw raad voorleggen.

Alternatieven
n.v.t.

Communicatie
Wij zullen de reacties van uw commissies communiceren naar de Rekenkamercommissie.

Inclusiviteit
Kenmerk van participatie is dat de overheid juist inwoners wil betrekken. Per participatietraject zal worden bepaald welke doelgroepen concreet in beeld zijn. Doel moet evenwel zijn om geen enkele belanghebbende doelgroep uit te sluiten.

Cittaslow
Het betrekken en luisteren naar inwoners sluit aan bij het gedachtegoed van Cittaslow (respect voor samenleving en inwoners).

Inkoop en SROI
n.v.t.

Vervolg
Zie kanttekeningen.

Heerde, 1 december 2020

Het college
drs. J.W. Wiggers , burgemeester
B. van Zuthem , gemeentesecretaris

Bijlagen:
1. Democratische vernieuwing: visie participatie